

КРЕАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Укладач – доцент кафедри публічного управління та адміністрування, к. п. н,
доцент І. М. Шупта

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Креативний менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ЗВО СВО «Магістр» спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Креативний менеджмент» можна назвати комплекс теоретичних і практичних питань формування механізму креативного менеджменту на вітчизняних підприємствах: формування стратегічного та оперативного мислення, процесу стратегічного управління, технологічні аспекти прийняття стратегічних рішень в умовах невизначеності, розробки стратегій розвитку й конкурентної боротьби на основі креативного менеджменту.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни професійної підготовки вибіркової частини базується на знаннях, отриманих при вивченні навчальних дисциплін «Договірне право», «Інформаційні системи і технології в управлінні організацією», «Конфліктологія», «Лідерство у публічній сфері», «Методологія та організація наукових досліджень», «Політичний піар», «Психологія управління», «Управління розвитком персоналу».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування інноваційного мислення, оволодіння інструментарієм творчого підходу до вирішення інноваційних задач, набуття знань і навичок в області розвитку креативного середовища й створення креативної організації.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є оволодіння знаннями, які відображають зміст та структуру креативного менеджменту, специфіку й основні закономірності творчих процесів, способи активізації творчих здатностей, усвідомлення ролі та значущості творчого підходу до управління; формування інноваційного мислення, оволодіння інструментарієм творчого підходу до вирішення інноваційних задач, набуття знань і навичок в області розвитку креативного середовища і створення креативної організації, формування умінь та навичок щодо ефективного вирішення психолого-управлінських проблем, засвоєння технологій і методів вирішення нестандартних завдань у галузях економіки й управління.

1.2. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні елементи компетентності:

знання:

- сутність предмета та мети навчальної дисципліни;
- роль та значення креативного менеджменту як науки;
- зміст понять «інновація», «творче мислення», «компетентність», «мотивація», «креативна організація»;
- сутність існуючих концепцій і теорій креативних організацій;
- особливості персоналу в системі креативного менеджменту;
- ознаки креативності в бізнесі;
- складові креативності;
- сутність мотиваційного процесу в креативному менеджменті;
- сутність та види процесу людського мислення;
- методи постановки й системного аналізу управлінських проблем;
- сучасні концепції управління знаннями та інтелектуальним капіталом;
- процеси формування креативного середовища на підприємстві;

- соціально-психологічні особливості творчого колективу;
- стратегії розвитку й творчого потенціалу в організаціях;
- принципи та етапи формування творчого колективу;
- чинники впливу на підвищення креативності;
- інформаційне забезпечення системи креативного менеджменту;
- правове забезпечення креативного менеджменту;
- особливості функціонування креативних організацій.

вміння:

- визначати внутрішні бар'єри, що перешкоджають прояву творчого потенціалу людини;
- застосовувати методи та евристичні прийоми активізації творчого мислення;
- складати схеми прийняття рішень в інноваційному процесі;
- формувати загальну модель створення команди;
- оцінювати результати творчої діяльності організації;
- визначати типи мислення за типологічною методикою Майерса-Брігса;
- застосовувати методи управління креативністю.

способи мислення:

– формування суджень – форми відображення об'єктивної дійсності, яка полягає у ствердженнях наявності або відсутності ознак, властивостей у процесі міжнародних економічних відносин;

– пропонування міркувань – низки пов'язаних суджень, спрямованих на те, щоб з'ясувати істинність якої-небудь думки у сфері міжнародних економічних відносин, доведення її або заперечення;

– створення умовиводів – виведення з одного або декількох суджень в області міжнародних економічних відносин;

– генерування понять – пізнання сутності предметів і явищ у межах системи міжнародних економічних відносин в їх істотних зв'язках, узагальнення їх істотних ознак.

професійні, світоглядні і громадянські якості:

– здатність використовувати знання, вміння та навички для теоретичного та практичного освоєння проблем, організовувати, реалізовувати, презентувати відповідні наукові дослідження;

– ґрунтовні знання класичного та сучасного наукового інструментарію дослідження соціально-економічних явищ та процесів у різних сферах діяльності;

– здатність організовувати та проводити дослідження, використовуючи сучасну методологію;

– здатність застосовувати одержані знання з різних предметних сфер спеціальності для формулювання нових теоретичних трактувань і положень, практичних адресних рекомендацій і пропозицій;

– здатність виявляти та розуміти причинно-наслідкові зв'язки між економічними явищами та процесами, ідентифікувати та оцінювати фактори впливу;

– ґрунтовні знання особливостей, інструментарію, новітніх напрямків та здатність формувати ефективну сучасну систему світогосподарських зв'язків.

морально-етичні цінності:

– сформувати уявлення про моральні цінності людини;

– здатність висловлювати своє судження про роль і значущість моральних цінностей у житті людини;

– формувати вміння аналізувати мотиви та вчинки людей, моделювати та розв'язувати ситуації, пов'язані з міжнародними економічними відносинами;

– розвивати почуття відповідальності за свій вибір та наслідки вчинків;

– виховувати самостійність, волю, моральність.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ЄКТС.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Концепція креативного менеджменту

Роль та значення креативного менеджменту в економіці, заснованій на знаннях. Людина як суб'єкт креативного менеджменту. Особливості та роль дослідницького персоналу в досягненні конкурентоспроможності сучасних організацій. основні властивості інноваційної сфери. Внутрішнє та зовнішнє , середовище креативного менеджменту. Динаміка розвитку креативного середовища, фактори впливу. Методологія організації, що навчається. Підвищення продуктивності інтелектуальної праці. Креативна особистість; креативне середовище, креативна організація. Формування, розвиток й накопичування інтелектуального капіталу організації.

Тема 2. Сутність креативності в бізнесі. Складові креативності

Сутність процесу людського мислення. Помилка як частина процесу мислення. Контекст і обмеження – компоненти мислення. Види мислення – креативне, системне, вергентне, асимілятивне, аккомодатне. Закони системного мислення Пітера Сенге. Типи мислення за типологічною методикою Майерс–Брігс. Складність – основа мислення. Еволюція і революція. Самоорганізація. Мислення і творчий потенціал особистості. Оцінка творчого потенціалу. Профіль творчого виконавця. Внутрішні бар'єри, що перешкоджають проявленню творчого потенціалу людини. Когнітивні особливості образу мислення. Форми виявлення, способи розвитку і використання творчого потенціалу особистості.

Тема 3. Процес і природа людського мислення

Сутність та зміст поняття «мислення». Головні характеристики мислення. Передумови виникнення мислення у філо- та онтогенезі. Форми мислення. Мислення як процес розв'язання задач. Види мислення. Індивідуальні особливості мислення. Методи моделювання творчої діяльності та формування творчого мислення. Види творчого мислення. Творчість і моделі мислення. Інтелект і творчість. Творчий інтелект.

Тема 4 Методи постановки й аналізу управлінських проблем

Інноваційний бізнес, складні ситуації та діяльність мозку. Методи та евристичні прийоми активізації творчого мислення. Системний аналіз. Прийоми й види аналогій. Морфологічна комбінаторика. Методи постановки й системного аналізу управлінських проблем. Метод мозкового штурму. Метод фокальних об'єктів. Метод синектики. Латеральне мислення. Онтології та онтологічні системи. Комбіновані методи й системи пошуку. Механізм виводу й інтерпретації результату. Пошук і генерація нових ідей. Теорія рішень творчих (винахідницьких) задач. Технології «менеджменту ідей» в організації. Схеми прийняття рішень в інноваційному процесі. Сучасні концепції управління знаннями й інтелектуальним капіталом. Піраміда інтелектуального капіталу як база знань у системах підтримки та прийняття рішень. Контур рішення проблеми і контур трансформації знань. Цикл і спіраль рішення управлінських проблем.

Тема 5. Формування креативного середовища на підприємстві

Процес формування креативного середовища на підприємстві. Зовнішні бар'єри прояву креативності. Використання теорії складних систем до організацій, Спільна еволюція, адаптація й планування. Структура й творчість, ієрархії й мережі. Використання культурних, соціально-психологічних можливостей середовища для реалізації цілей працівників і бізнес-цілей підприємства. Сутність та стадії згуртованості творчого колективу. Колективи згуртовані, розчленовані та роз'єднані. Фактори, що впливають на згуртованість колективу. Роль комунікацій в формуванні креативного середовища на підприємстві. Соціально-психологічні особливості творчого колективу як об'єкта управління. Психологічна сумісність працівників та керівників сучасних креативних організацій. Психологічні риси особистості керівника, вимоги до нього як до лідера. Управління стресами й конфліктами.

Тема 6. Стратегії розвитку й творчого потенціалу в організаціях

Стратегії розвитку й творчого потенціалу в організаціях. Багатоманітність.

Протилежності. Спільне використання знань: глобальна мережа. Моделі спонтанного й задуманого хаосу. Модель паралельного сприйняття. Моделі постійного вдосконалення. Розширення уяви. інноваційне лідерство. Внутрішні чинники, що визначають розвиток творчого потенціалу організації (цілі підприємства; стиль управління; умови праці; якісні характеристики трудового колективу). Політика розвитку та її зв'язок із кадровою, виробничою, фінансово-економічною, науково-технічною, маркетинговою політикою. Типи кадрової політики для розвитку творчого потенціалу організації (пасивна, реактивна, превентивна, активна). Стратегія розвитку як система управлінських і організаційних рішень, спрямованих на реалізацію місії, цілей і задач креативної організації. Стратегії функціонування (стратегія лідерства за низьких витрат; стратегія диференціації; стратегія фокусування). Стратегії розвитку (стратегія росту, стратегія помірному росту, стратегія скорочення, комбінована стратегія).

Тема 7. Управління інноваційними командами

Творчий колектив як соціальна група. Принципи формування колективу. Етапи розвитку колективу. Ознаки колективу: єдність мети, умовна відокремленість, організаційна та територіальна єдність. Людина як особистість з потребами, мотивами, цінностями, відносинами. Формальні й неформальні групи. Роль керівника у формуванні колективу. Специфіка жіночих колективів. Лідерські якості керівника в управлінні персоналом. Поняття робочої групи. Організаційні можливості колективу. Фактор ризику в прийнятті групових рішень. Обмеження негативних наслідків групового мислення. Синдром групового мислення. Загальна модель формування команди. Умови, фактори, етапи формування команди. Типи команд. Гуртки якості (на прикладі японських підприємств). Автономні групи. Корпоративна культура в системі креативного менеджменту. формування корпоративної культури: цінності й традиції колективу.

Тема 8. Управління креативністю. Створення креативної організації

Чинники впливу підвищення креативності постановки задачі: свобода дій; ресурси; склад робочої групи; стимулювання керівників; організаційна підтримка. освоєння нових технологій розробки й прийняття інноваційних рішень. Активізація інноваційного мислення керівників підприємств, освоєння навичок проектування бізнес-напрямів і розвитку бізнес-ідей. інновації й управління знаннями. Система управління креативністю в організації: формування завдань, склад креативної групи, програма дія, ресурсне забезпечення, система заохочень, організаційна підтримка, винагорода й ризику. Емфатичне проектування як метод пошуку нових рішень. Креативна організація й основні аспекти її роботи. взаємозв'язок творчих лабораторій з іншими підрозділами організації. Роль менеджера проекту. Стиль лідерства та його роль у розвитку креативності персоналу. Вимоги до ділових, професійних та особистісних рис менеджера проекту. Інформаційне забезпечення системи креативного менеджменту. Регламентація правового забезпечення. особливості функціонування креативних організацій: досвід Західної Європи, США, Японії.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Аблязов Р. А. Командний менеджмент: [Навч. посіб.] / Аблязов Р. А., Падурець Г. І., Чудаєва І. Б. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 352 с.

2. Башук Т. О. Підбір персоналу та ухвалення рішень у креативному управлінні організацією [Електронний ресурс] / Т. О. Башук // Маркетинг і менеджмент інновацій, 2012. – № 1. – С. 148-155. – Режим доступу : http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files//mmi2012_1_148_155.pdf– Назва з титул. екрана.

3. Башук Т. О. Стимулювання та розвиток креативності [Електронний ресурс] / Т. О. Башук // Маркетинг і менеджмент інновацій, 2013. – № 1. – С. 150-160. – Режим доступу : http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files//mmi_2013_1_150_160.pdf. – Назва з титул. екрана.

4. Божидарнік Т. В. Креативний менеджмент [Електрон. навч. посіб.] / Т. В. Божидарнік, Н. М. Василик. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. – 498 с. – Режим доступу : <http://repo.lntu.edu.ua/1217/>– Назва з титул. екрана.
5. Бороздина Г. В. Психология делового общения : [Учеб. пособ.] / Г. В. Бороздина. – М. : ИНФРА-М, 2006. – 224 с.
6. Василенко В.О. Інноваційний менеджмент : [Навч. посіб.] / В. О. Василенко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 356 с.
7. Вахович І. М. Теорії креативної економіки : міжнародний огляд [Електрон. ресурс] / І. М. Вахович, О. М. Чуль // Економічний форум. 3/2012. – Режим доступу : <http://eforum-lntu.com/assets/files/articles/2012/3/15.pdf>– Назва з титул. екрана.
8. Виханский О. С. Менеджмент : [Учеб.] / О. С. Виханский, А. Н. Наумов. – [3-е изд.]. – М. :Гардарики, 1999.– 528 с.
9. Власова А. М. Інноваційний менеджмент : [Навч. посіб.] / А. М. Власова. – К, 1997. – 92 с.
10. Гин А. «Креатив-бой»: как его провести : [Электрон. метод. пособ. для общеобраз. шк. и учр. дополн. образ.] / А. Гин, А. Кавтрев. – М. : Вита-Пресс, 2012. – 17 с. – Режим доступу : <http://www.klex.ru/hkj>. – Назва з титул. екрана.
11. Гончарова Н. П. Маркетинг инновационного процесса : [Учеб. пособ.] / Н. П. Уончарова, П. Г. Перерва. – К. : 1998. – 267 с.
12. Гринев В. Ф. Инновационный менеджмент: [Учеб. пособ.] / В. Ф. Гринев. – К. : МАУП, 2000. – 114 с.
13. Дмитренко Г. Стратегический менеджмент : целевое управление персоналом организаций : [Учеб. пособ.] / Г. Дмитренко. – К. : МАУП, 1998. – 188 с.
14. Должанський І. З. Управління потенціалом підприємства : [Навч. посіб.] / Должанський І. З., Загорна Т. О., Удалих О. О. та інші – К.: ЦЕК, 2006. – 362 с.
15. Ильин Е. П. : [Электрон. учеб. пособ.] / Е. П. Ильин. – Спб. : Питер, 2005. – 412 с. – Режим доступу : <http://www.klex.ru/ui>.– Назва з титул. екрана.
16. Ильин Е. П. Психология индивидуальных различий : [Электрон. учеб. пособ.] / Е. П. Ильин. – Спб. : Питер, 2004. – 701 с. – Режим доступу : http://www.koob.ru/iljin_e/p/psih_ind_razlich– Назва з титул. екрана.
17. Ильин Е. П. Психология творчества, креативности, одаренности : [Электрон.учеб.] / Е. П. Ильин. – Спб. : Питер, 2009. 434 с. – Режим доступу : <http://www.klex.ru/9p8>– Назва з титул. екрана.
18. Инновационный менеджмент : [Учеб. для вузов] / Ильенкова С. Д., Гожберг Л. М., Ягудин С. Ю. и др.; Под ред. С. Д. Ильенковой.– М.: Банки и биржи, 1997. – 327с.
19. Кини Р. Принятие решений при многих критеріях : предпочтения и замещения: [Учеб. пособ.] / Р. Кини, Х. Райфа. – М. : Радио и связь, 1981. – 560 с.
20. Макаренко О. Г. Креативный менеджмент : [Электрон. учеб. пособ. / О. Г. Макаренко, В. Н. Лазарев. – Ульяновск. : УЛГТУ, 2011. –154 с. – Режим доступу : <http://window.edu.ru/resource/267/77267/files/ulstu2012-93.pdf>– Назва з титул. екрана.
21. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент : [Навч. посіб.] / П. П. Микитюк. – К. : ЦУЛ, 2007. – 400 с.
22. Павелків Р. В. Загальна психологія [Електрон. ресурс] / Р. В. Павелків. – К. :Академвидав, 2002. – 506 с. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/15840720/psihologiya/zagalna_psihologiya_-_pavelkiv_rv– Назва з титул. екрана.
23. Свидрук І. І. Креативний менеджмент : [Навч. посіб.] / І. І. Свидрук. – К.: Центр навч. літер., 2012. – 224 с.
24. Туник Е. Е. Модифицированные креативные тесты Вильямса [Электрон. ресурс] / Е. Е. Туник. – Спб. : Речь, 2003. – 96 с. – Режим доступу : <http://www.klex.ru/930>– Назва з титул. екрана.
25. Хайдуков И. Ф. Креативный менеджмент : Конспект лекций / И. Ф. Хайдуков, А.

Е. Щелконогов. – Челябинск.: Изд-во ЮУрГУ, 2009. – 130 с.

Допоміжна

1. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 № 3687-ХІІ [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 7, ст. 32. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> – Назва з титул. екрану.

2. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 № 3689-ХІ [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 7, ст. 36. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3689-12/print1218034688041545>. – Назва з титул. екрана.

3. Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України : Постанова Верховної Ради України від 13.07.1999 № 916-ХІV [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради. – 1999. – №37, ст. 336. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/916-14>. – Назва з титул. екрану.

4. Балабанов И. Т. Инновационный менеджмент : [Учеб. пособ.] / И. Т. Балабанов. – СПб. : Издательство «Питер», 2000. – 208 с.

5. Афонин А. С. Мотивация труда: [Учеб. пособ.] / А. С. Афонин. – К.: МАУП, 1996.

6. Баранчев В. П. Управление знаниями в инновационной сфере : [Учеб.] / В. П. Баранчев. – М. : «Благовест – В», 2007. – 272 с.

7. Власова А. М. Инновационный менеджмент : [Навч. посіб.] / А. М. Власова, Н. В. Краснокутська. – К.: КНЕУ, 1997. – 92 с.

8. Гуняр Ф. Ж. Преобразование организации : Пер. с англ. : [Моногр.] / Ф. Ж. Гуняр, Д. Н. Келли. – М. : Дело, 2000. – 376 с.

Інформаційні ресурси

1. Psychologies [Электронный ресурс] / Режим доступа : <http://www.psychologies.ru>. – Назва з титул. екрану.

2. Библиотека on-line [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://lib.studentu.org.ua/index.php?do=static&page=men>. – Назва з титул. екрану.

3. Библиотека Тернопільського національного економічного університету [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://library.tneu.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=897:2012-03-14-07-04-15&catid=28:2011-11-24-10-53-00. – Назва з титул. екрану.

4. Вопросы психологии [Электронный ресурс] / Режим доступа : <http://www.vorpsy.ru/>. – Назва з титул. екрана.

5. Економічний форум. Науковий журнал [Электронный ресурс] / Луцький національний технічний університет. – Режим доступа : <http://eforum-lntu.com/archive.html>. – Назва з титул. екрану.

6. Интернет-портал «Психология» [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://mirrosta.ru/karta-sayta.html>. – Назва з титул. екрану.

7. Интернет-портал для управлінців Менеджмент.com.ua [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.management.com.ua/hrm/motivation.php>. – Назва з титул. екрану.

8. Креативная экономика : Научно-практический журнал [Электрон. ресурс] / Режим доступа : <https://bgscience.ru/journals/ce>. – Назва з титул. екрану.

9. Маркетинг і менеджмент інновацій : Науковий журнал [Электронный ресурс] / Режим доступа : <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/content/%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB>. – Назва з титул. екрану.

10. Наша Психология [Электрон. ресурс] / Режим доступа : <http://www.psyh.ru/>. – Назва з титул. екрана.

11. Портал психологических изданий [Электронный ресурс] / Режим доступа : <http://psyjournals.ru/>. – Назва з титул. екрана.

12. Психология : Журнал «Психология» [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.psychology.su>. – Назва з титул. екрана.

13. Рекламные Идеи – журнал для практиков рекламы и маркетинга [Электрон. ресурс] / Режим доступа : <http://www.advi.ru/page.php3?id=1>. – Назва з титул. екрана.